

(۱۰۵-۱۵۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۱۴۹]

● **حاشیه عین الیقین فی اصول الدین / فلسفه / عربی**

hāshiyat-u 'ayn-il yaqin fī usūl-id dīn

وابسته به: عین الیقین فی اصول الدین = الانوار و الاسرار؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)

حاشیه متوسطی است بر کتاب «عین الیقین فی اصول الدین» فیض کاشانی با عناوین «قوله، قوله». مرحوم فیض در آن کتاب پایه‌های شناخت و حکمت عملی را تبیین کرده و در کمک به ادله عقیده از ادله نقلیه نیز استشهد آورده است آیت الله مرعشی نجفی صاحب حاشیه را فردی عارف مسلک و اخباری مرام دانسته است که کتاب مذکور را در هند تألیف کرده و سپس به ایران آمده است.

آغاز: یا من علی فاستعلی و هو بالمنظر الاعلی صل علی من دنی فتدلی فکان قاب قوسین اوادنی و علی اله الاطهار و اصحابه الکبار و بعد فتنحن نقص علیک من انباء الرسل ما تثبت به فؤادک

انجام: قوله الذین بهما یتیم العبودیه لان العابد لو کان کله رجاء فلم یعمل للاعتماد علی المرجو و ان کان کله خوفا فیئس فلم یعمل ثم نقول ان کان التکلیف لبعض دون بعض فیحصل للبعض الاول غرور و اعتماد علی فطرته بزعمه انه لا یمکن ان یکون من الضالین ابدا و هو مخل للعبودیة

[الذریعة ۱۵۱/۶؛ فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی ص ۲۰۷]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کاف، تا: رمضان ۱۱۳۶ق؛ مصحح؛ تملک: ضیاء الدین محمد بن ... سلطان العلماء طباطبایی ۱۱۸۰، قم؛ مهر: «عبده معصوم بن محمد صادق» (بیضی)؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۰۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲-۳۰]

✓ ● **حاشیه غایه السبل / اصول فقه / عربی**

hāshiyat-u gāyat-is subul

وابسته به: غایه الوصول و ایضاح السبل فی شرح مختصر منتهی السؤل و الامل = شرح مختصر ابن حاجب؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

حاشیه استدلالی مفصلی است بر کتاب «غایه السبل فی شرح منتهی السؤل و الامل» علامه حلی با در نظر گرفتن یکی از حواشی آن کتاب. این حاشیه گاهی نظر به متن کتاب دارد با عناوین «قوله» و گاهی به شرح علامه با عناوین «قال الشارح» و گاهی به حاشیه نامعلوم با عناوین «قوله فی الحاشیه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۶

«عین الحکمة» نگاشته میر قوام الدین محمد رازی که از شاگردان مولی رجبعلی تبریزی (۱۰۶۵ق) بوده رساله‌ای در حکمت و فلسفه به فارسی است. تعلیقات حاضر بر بخش‌هایی از آن کتاب نوشته شده و در صفحه دوم جمع‌آوری کننده تصریح کرده که مولانا محمد علی از کبار شاگردان میر قوام الدین بوده است و از وفات وی جمع‌آوری شده است. تعلیقات با عناوین «در بیان آنکه ...» آغاز شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۰۷/۱

آغاز: بسمله، در بیان آنکه موجود بما هو موجود لیس الا موجود نه وحدت لازم ذات اوست و نه کثرت میفرماید رضی الله تعالی عنه، خلاصه دلیل آنکه وحدت و کثرت متقابلند و متقابلان از آن جهت که متقابلند؛ انجام: از این صورت قیاس برهانی بر این مؤلف میشود کل ما یتصف بالغبیه و الحضور فهو جسم و لاشیء من العقل و المعقول بجسم فلاشیء مما یتصف بالغبیه و الحضور بعقل و معقول و بیان مقدمه صغری شد انتهى بعون الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کاف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۷۵۹]

● **حاشیه عین الحکمة / فلسفه / عربی**

hāshiyat-u 'ayn-il hikma

وابسته به: عین الحکمة؛ تهرانی رازی، قوام الدین محمد (۱۰۹۳)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۱۲۵ق

حاشیه‌ای است با عنوان «قوله» بر عین الحکمة قوام الدین رازی. این حاشیه از یکی از پیروان و هم‌مسلمانان او در فلسفه است و پس از درگذشت او در رمضان ۱۱۲۵، نوشته شده (اگر تاریخ مذکور در ذیل نسخه تاریخ تألیف باشد). نویسنده حاشیه گاه از ایبات فارسی مثنوی مولوی و گاه مرادفات فارسی برخی از اصطلاحات فلسفی را آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۴۸/۲

آغاز: بسمله قوله قدس سره یجب ان یعلم ان لکل علم ... اراد بالعلم العلوم المتعارفه المتداوله المدونه لالمعنی الذی یعبر عنه بالفارسیه بدانش یعنی ان قوام کل علم من العلوم و تحققة انما هو بثلثة امور حتی اذا انتفی واحد منها لم یکن العلم محققاً و لیس هذا شأن العلوم الکلیه فحسب بل نظیره جار فی الصنایع الجزئیه ایضاً مثلا قوام صنایع الصیایع، اما الموضوع له فهو الذهب و الفضة و اما المبادی فهو الآلات و الادوات ... و اما المسائل فهو عبارة هنا عن احداث الاعراض اعنی الصور الخاتمیه و غیرها؛ انجام: و بعده الائمه الاثنی عشر (ع) واحدا بعد واحد و فی عصرنا المهدی الهادی (ع) تمت الحاشیه فی شهر رمضان المبارک سنه ۱۱۲۵ فی دارالسلطنة اصفهان و الحمدلله.. الی یوم الدین.

خط: نسخ متوسط، بی‌کاف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی و اصفهانی و چند رنگ، جلد: مقوای چیتی با عطف تیماج مشک، ۴۸ص

فرستگان: نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دوازدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276250

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ ۲۰۱۲ / ۱۳۹۱